

DANSK CENTER FOR
ORGANDONATION

Aarhus d. 4. april 2013

Referat fra ekstraordinært møde i styregruppen for Dansk Center for Organdonation.

**Onsdag d. 3. april kl. 10.00 - 12.00
i Sundhedsstyrelsen**

Til stede:

Søren Brostrøm, Sundhedsstyrelsen
Bjørn Ursin Knudsen, Sundhedsstyrelsen
Claus Thomsen, Aarhus Universitetshospital
Inge Krogh Severinsen, Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intensiv Medicin
Pernille van Houten, Rigshospitalet, Ledende transplantationskoordinator
Pia Lauenborg, Aarhus Universitetshospital, Transplantationskoordinator
Annette Boe, Odense Universitetshospital, Transplantationskoordinator
Mads Hyldgaard i stedet for Preben Qvist-Sørensen, Hjerteforeningen
Anne Brandt, Danmarks Lungeforening
Stig Hedegaard Kristensen, Nyreforeningen
Troels Busk Hoff, Nyreforeningen
Helle Haubro Andersen, Dansk Center for Organdonation

Afbud:

Henrik Villadsen, Odense Universitetshospital
Jannik Hilsted, Rigshospitalet
Finn Gustafsson, Dansk Transplantationsselskab
Birgitte Bidstrup, Danske Regioner
Michael Kosteljanetz, Dansk Neurokirurgisk Selskab

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

2. Handlingsplan for organdonation v/Søren Brostrøm

Søren Brostrøm redegjorde for baggrunden for nedsættelse af arbejdsgruppen vedr. handlingsplan for organdonation og det udsendte kommissorium udarbejdet af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

Ministeriet har i kommissoriet angivet arbejdsgruppens sammensætning og de nævnte organisationer m.fl. har udpeget følgende medlemmer til arbejdsgruppen:

Dansk Center for Organdonation, Helle Haubro Andersen
Dansk Transplantations Selskab, Finn Gustafsson
Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intern Medicin, Inge Krogh Severinsen
Dansk Neurokirurgisk Selskab, Michael Kosteljanetz
Hjerteforeningen, Mads Hyldgaard
Nyreforeningen, Stig Hedegaard
Danmarks Lungeforening, Birgitte Skøtt Lenstrup
Danske Regioner, Birgitte Bidstrup
Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Tove Kjeldsen
Sundhedsstyrelsen (Søren Brostrøm, formand, og Bjørn Ursin Knudsen).

Arbejdsgruppen kan inddrage faglige eksperter m.v. på ad hoc basis, hvor det skønnes relevant.

Sekretariatsfunktionen varetages af Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Dansk Center Organdonation.

Transplantationskoordinatorerne i styregruppen udtalte ønske om at indgå i arbejdsgruppen, hvilket viderebringes til arbejdsgruppen.

Forslag fra styregruppens medlemmer til, hvem der kunne inddrages i arbejdet som faglige eksperter eller ressourcepersoner omfattede bl.a. nefrologer, transplantationskoordinatorer samt læger og sygeplejersker fra de intensive afdelinger.

Styregruppen gennemgik kommissoriet, og styregruppens bidrag til de enkelte punkter vil blive viderebragt til arbejdsgruppen. Styregruppens og arbejdsgruppens første tanker omkring indholdet af handlingsplanen fremgår samlet af bilag 1 til referatet.

Styregruppen kommenterede herudover kommissoriets generelle forudsætning om, at evt. økonomiske konsekvenser af forslag mv. finansieres inden for eksisterende rammer for Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Styregruppen fandt, at arbejdsgruppen ikke på forhånd skulle undlade anbefalinger, der evt. vil medføre merudgifter, og anbefalede arbejdsgruppen at overlade prioriteringen af midlerne inden for den eksisterende økonomiske ramme til det politiske system.

3. Forslag om sekretariatsbetjening af Oplysning om Organdonation, tidligere Transplantationsgruppen v/ Troels Busk Hoff, Nyreforeningen og Mads Hyldgaard, Hjerteforeningen

Hjerteforeningen, Danmarks Lungeforening og Nyreforeningen har i fællesskab udarbejdet et forslag på vegne af Oplysning om Organdonation (OO) om, at sekretariatsbetjeningen af OO og DCO' styregruppe samles hos et ressourcemæssigt styrket DCO, og at det samlede sekretariat får ansvaret for gennemførelse af donorkampagner.

Mads Hyldgaard redegjorde for, at forslaget bl.a. har baggrund i styregruppens tidligere drøftelser om en sammenhængende kommunikation på området for organdonation, og styregruppens ønske om at styrke Dansk Center for Organdonation i den sammenhæng.

Troels Busk Hoff gennemgik det udsendte forslag og lagde herunder vægt på, at forslaget vil kunne skabe forudsætningerne for en bedre synergi mellem det befolkningsrettede arbejde og indsatsen i de faglige miljøer på hospitalerne. Forslaget understøtter endvidere i det hele taget punkt 5 i kommissoriet for arbejdet med handlingsplanen. Styregruppen tilsluttede sig forslaget og anbefalede, at arbejdsgruppen vedr. handlingsplan for organdonation arbejdede videre med de organisatoriske forhold i forslaget.

4. Eventuelt.

Helle Haubro Andersen orienterede kort om de første ukommenterede tal fra 2012 fra Organdonationsdatabasen, som efter kommentering fra databasens styregruppe vil kunne offentliggøres. Endvidere blev en række nøgletal vedr. organdonation og -transplantation i 2012 præsenteret. Disse fremgår af bilag 2 til referatet.

Herudover orienterede Helle Haubro Andersen om, at hun i marts havde præsenteret den danske strategi, organisation og Dansk Center for Organdonation på et møde for de kompetente myndigheder i EU kommissionen for Health and Consumers Directorate-General.

Søren Brostrøm
Mødeleder

/

Helle Haubro Andersen
Referent

Arbejdsgruppe vedr. handlingsplan for organdonation - Indhold og fordeling af opgaver pr. 04042013

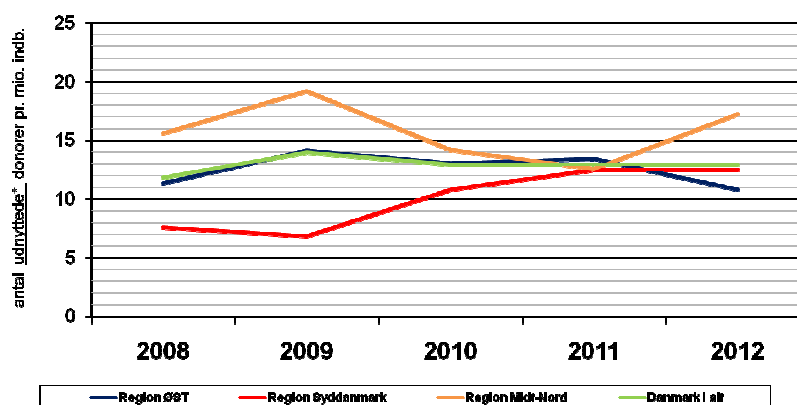
Kommissorium	Indhold	Beskrivelse, baggrund, og dansk viden, erfaring	International viden og erfaringer	Ansvarlige (inddrager ressourcpersoner fra egen organisation i arbejdet efter behov)
1. Vurdere mulighederne for en forbedret udnyttelse af eksisterende donorer	Undersøge og vurdere: a. Hvilke faktorer der fører til, at nogle potentielle organdonorer og organer evt. ikke udnyttes	Eksempelvis: Monitorering i tx-centrene	Eksempelvis:	Finn Gustafsson, Dansk Transplantationselskab
	b. Behov for yderligere initiativer i forhold til organisering af donation og transplantation	Organiseringen i dag DCO initiativer og behov for yderligere ledelsesforankring	Norge	Helle Haubro Andersen, DCO
	c. Behov for at standardisere procedurene vedr. donorer og donoregnede patienter, fx i form af kliniske retningslinjer	Rekommandationer fra DASAIM og Dansk Neurokirurgisk Selskab Regionale og lokale instrukser vedr. organdonation SST-vejledning om samtykke	Benchmarking, Spanien Referral triggers mv. UK	Helle Haubro Andersen, DCO Inge Severinsen, DASAIM Michael Kosteljanetz, DNKS
	d. Hvorvidt personalet bør forpligtiges til at spørge de pårørende om organdonation	Mulige styringsredskaber	Norge, rundskriv	Mads Hyldgaard, Hjerteforeningen Helle Haubro Andersen, DCO
	e. Yderligere tiltag i forhold til omsorg for pårørende (tilføjet af arbejdsgruppen)	DCO-redegørelser og initiativer	Norge, kompensation til pårørende til organdonorer	Helle Haubro Andersen, DCO
2. Vurdere de etiske, juridiske, kapacitetsmæssige og evt. økonomiske aspekter ved at sætte fokus på donorpleje fra et tidligere tidspunkt i uafvendeligt døende	Eksempelvis: Behandlingstiltag over for døende patienter alene med henblik på organdonation fx intubering, Patientforløb inden for intensiv,	Hjertestopbehandling: DASAIM Rekommandation, Neurotaume udvalget vedr. behandlingsophør	Norge UK Taskforce Accord projekt EU	Helle Haubro Andersen, DCO Inge Severinsen, DASAIM (Jura afklares i ministeriet)

patienters forløb	overflytning til intensiv fra anden afdeling uden for intensiv fx skadestue, medicinske afdelinger	DCO rapport "Mellem død og død". Sammenhæng til DCO projekt om donorpotentialet uden for intensivafdelingen	Diverse litteratur (bl.a. etik)	
3. Vurdere mulighederne for flere levende donorer, herunder de etiske og økonomiske aspekter ved fx donation til ikke helt så nærtstående personer og fremmede modtagere	Etiske og økonomiske aspekter Lægefaglige / behandlingsmæssige aspekter Patientperspektiv	Praksis på de tre transplantationscentre	UK Sverige	Finn Gustafsson, Dansk Transplantationsselskab Stig Hedegaard, Nyreforeningen (Jura afklares i ministeriet)
4. Overveje fordele og ulemper ved at genoptage transplantation fra hjertedøde	Fordele og ulemper i forhold til fx: Recipienter Donorer og pårørende Donationsviljen Økonomi Organiseringen i intensivafdelingerne og tx-centrene		UK Holland	Finn Gustafsson, Dansk Transplantationsselskab
5. Vurdere mulige initiativer, herunder nudging, men henblik på at få flere til at tage stilling vedr. organdonation, samt vurdere de evt. økonomiske aspekter ved de enkelte initiativer	Initiativer i forhold til den befolkningsrettede indsats Oplysningskampagner Formål og succesmål Forhold omkring tilkendegivelse af holdning - nye platforme Økonomi / etik	Beskrivelse af tidligere tiltag mv. (baggrundsafsnit) Redegørelse og vurdering af nudging (RUC) Sekretariatsbetjening /organisering af Oplysning om Organdonation		Birgitte Skøtt Lenstrup, Danmarks Lungeforening Mads Hyldgaard, Hjerteforeningen Stig Hedegaard, Nyreforeningen Bjørn Ursin Knudsen, Sundhedsstyrelsen

Nøgletal organdonation og -transplantation 2012

Donorrate nationalt og fordelt på regioner i perioden 2008 – 2012

* Fra 2011 "Utilized donor" - donor, hvorfra mindst ét organ er transplanteret

Kilde: Scandiarttransplant

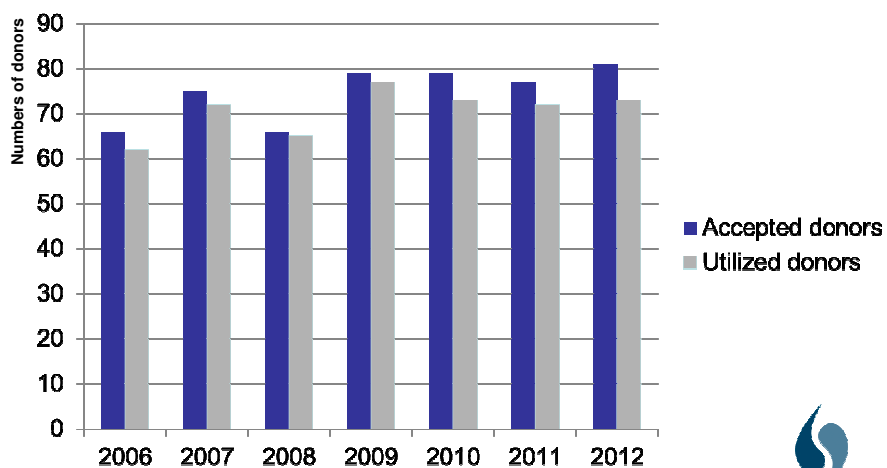
Antal accepterede* organdonorer i perioden 2008 - 2012					
	2008	2009	2010	2011	2012
Region Nordjylland og Region Midtjylland	26	33	28	24	33
Region Syddanmark	11	10	13	17	18
Region Hovedstaden og Region Sjælland	29	36	36	36	30
Danmark i alt	66	79	79	77	81

Eligible donor - patient vurderet medicinsk egnet som donor, erklæret hjernedød og samtykke til organdonation

Datakilde: Scandiatransplant

Accepted and utilized donors in Denmark 2006 - 2012

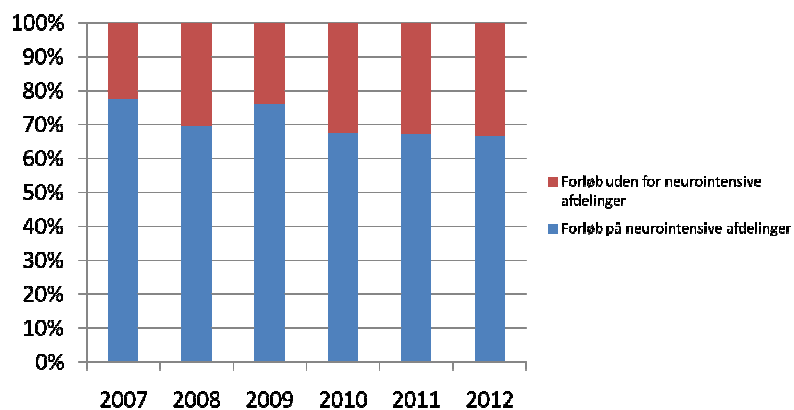
Definitions used within Scandiatransplant

Accepted donors : A medical and clinical suitable person with consent to donation who have been declared dead on neurologic criteria. From 2011 the term Eligible donor is used.

Utilized donors: An actual donor from whom a least one solid organ was transplanted.

Donationer fordelt på neurointensive afdelinger og øvrige intensive afdelinger i 2012

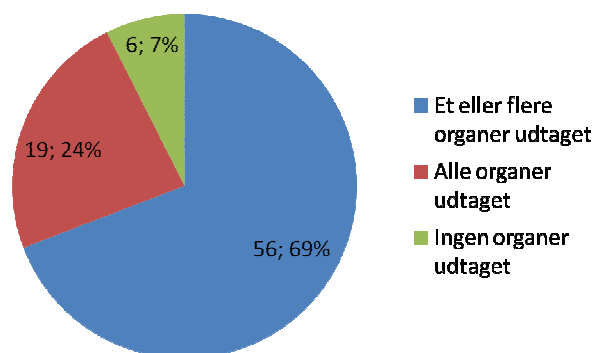
Fordeling af accepterede donorer på afdelinger og regioner i perioden 2008 - 2012

		2008	2009	2010	2011	2012
Antal donorer i alt		66	79	77	79	81
Danmark i alt	(4) Neurointensiv	45	55	52	53	54
	(39) Øvrig intensiv	21	24	25	26	27
Region Nordjylland og Region Midtjylland	(2) Neurointensiv	17	21	20	12	21
	(15) Øvrig intensiv	9	12	8	12	12
Region Syddanmark	(1) Neurointensiv	6	5	6	10	12
	(8) Øvrig intensiv	5	5	7	7	6
Region Hovedstaden og Region Sjælland	(1) Neurointensiv	22	29	26	29	21
	(16) Øvrig intensiv	7	7	10	7	9

Datakilde: ScandiTRANSPLANT

Fordeling mellem antal og andel af udtagne organer blandt accepterede organdonorer i 2012 (antal; %)

Datakilde: Transplantationscentrene, Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet

Antal udtagne og antal transplanterede organer fordelt på organer i 2012

	Hjerte		Lunger		Nyre		Lever	
	Ex.	Tx.	Ex.	Tx.	Ex.	Tx.	Ex.	Tx.
Region Nordjylland og Region Midtjylland	15	14*	18	17	62	61	21	20**
Region Syddanmark	5	2*	6	5	29	28	13	10
Region Hovedstaden og Region Sjælland	8	8	12	11	54	50	24	23**
Danmark i alt	28	24	36	33	145	139	58	53

*Hjerteklapper anvendt fra ikke transplanteret hjerte
 **1 lever anvendt til split-levertransplantation

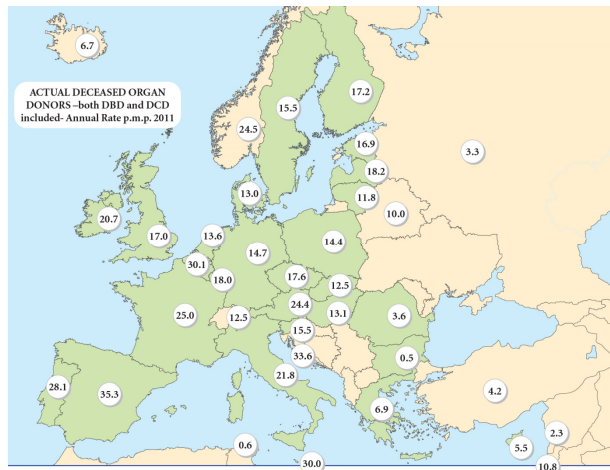
249 transplanterede organer = 3,4 organ pr. udnyttet organdonor (73)

Datakilde: Transplantationscentrene, Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet

Organ donation and transplantation in Denmark

Some figures

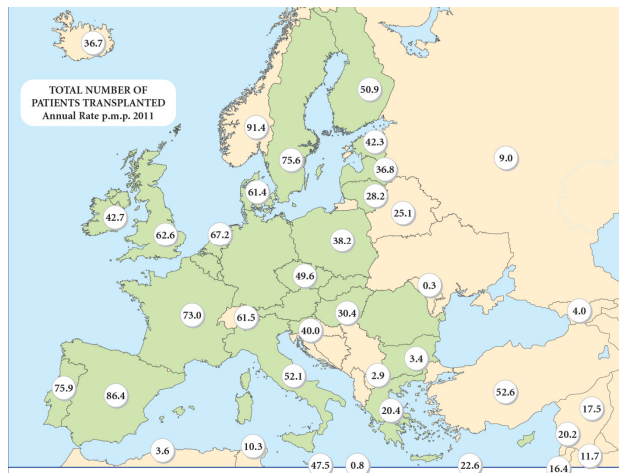

Source: Newsletter Transplant Vol 17, September 2012

Organ donation and transplantation in Denmark

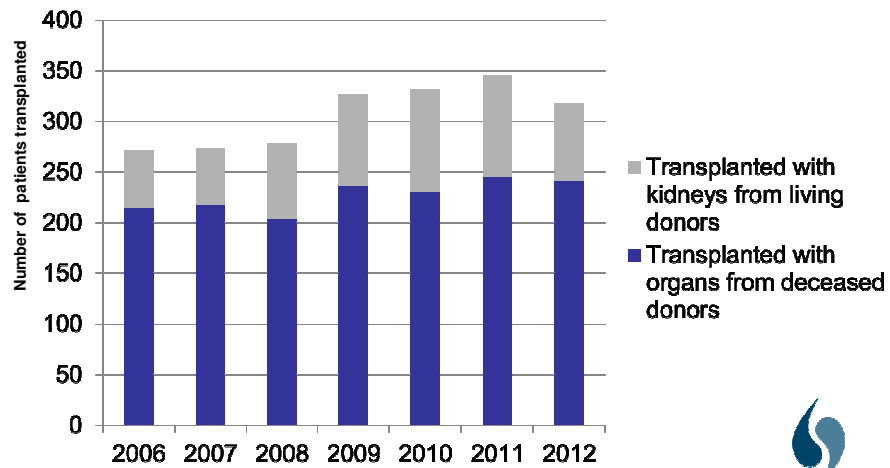
Some figures

Source: Newsletter Transplant Vol 17, September 2012

Number of patients transplanted in Denmark 2006 - 2012

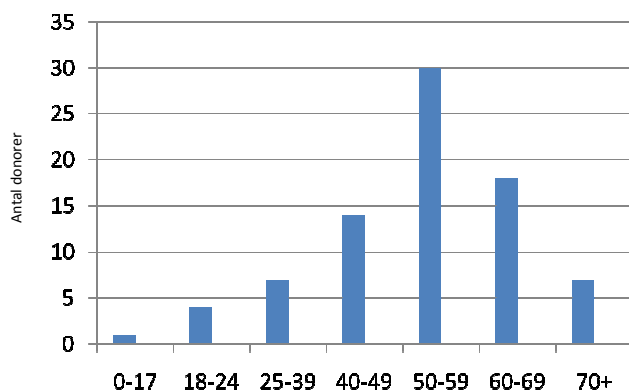

DANSK CENTER FOR
ORGANDONATION

Donorprofil - organdonorer i 2012

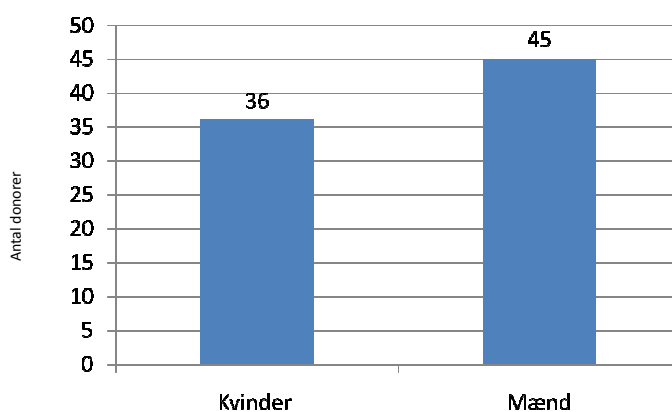
Aldersfordeling – accepterede organdonorer 2012

Datakilde: Transplantationscentrene, Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet

Kønsfordeling – accepterede organdonorer 2012

Datakilde: Transplantationscentrene, Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet

Diagnose – accepterede organdonorer 2012				
	Hjerneblødning*	Kranietraume	Cerebralt infarkt	Anoxisk hjerneskade
Region Nordjylland og Region Midtjylland	57 % (19)	15 % (5)	0	9 (27%)
Region Syddanmark	62 % (10)	12 % (2)	6 % (1)	3 (18%)
Region Hovedstaden og Region Sjælland	68 % (20)	10 % (3)	3 % (1)	5 (17%)
Danmark i alt	63 % (49)	13 % (10)	2 % (2)	22 % (17)

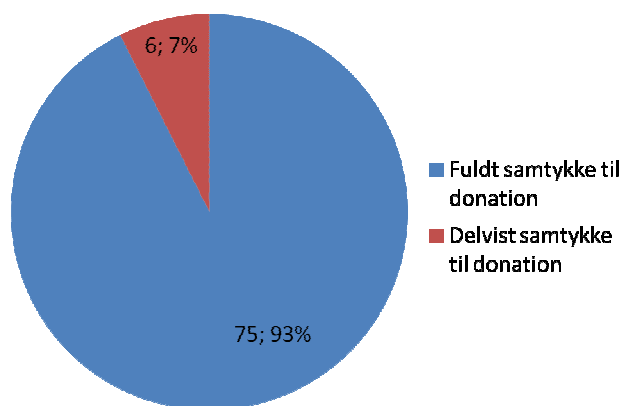
* registrerede diagnoser: ICB, SAH, ICH, ponsblødning

Datakilde: Transplantationscentrene, Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet

DANSK CENTER FOR
ORGANDONATION

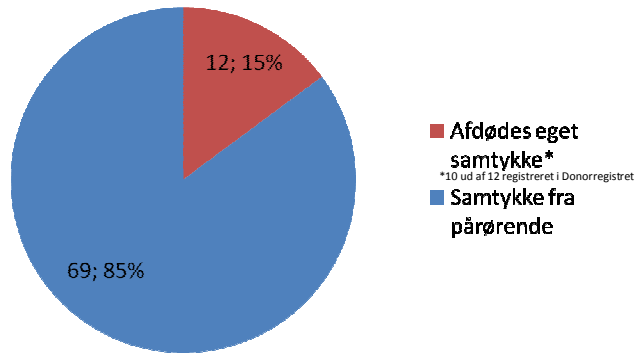
Samtykke til organdonation – accepterede donorer 2012 (antal; %)

Datakilde: Transplantationscentrene, Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet

DANSK CENTER FOR
ORGANDONATION

Samtykke for accepterede donorer 2012 (antal; %)

Datakilde: Transplantationscentrene, Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet